

Curtea de Conturi a Republicii Moldova

RAPORTUL

auditului de follow-up privind implementarea recomandărilor aprobate prin Hotărârea nr.1 din 31 ianuarie 2019 „Privind Raportul auditului performanței implementării Planului de acțiuni al Programului național de prevenire și control al diabetului zaharat pentru anii 2017-2018 (I semestru)”

Echipa de audit:

Grosu Evghenii, auditor public superior, șef al echipei de audit;

Cornovanu Vitalie, auditor public principal;

Rațoi Viorica, auditor public principal.

Responsabil de organizarea și monitorizarea auditului:

Ciuvalschi Sofia, șef al Direcției generale de audit II.

Responsabil de asigurarea și controlul calității auditului:

Pîntea Irina, șef al Direcției de audit III în cadrul Direcției generale de audit II.

Temeiul și scopul auditului:

Misiunea de follow-up s-a realizat în temeiul:

- Legii privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova nr. 260 din 07.12.2017;
- Programul activității de audit pentru anul 2021, aprobat prin Hotărârea Curții de Conturi nr.62 din 10.12.2020 (cu modificările ulterioare).

Scopul auditului:

Evaluarea acțiunilor întreprinse în perioada 2019-2021 (I semestru) pentru implementarea recomandărilor înaintate de auditul precedent, precum și a impactului obținut.

Obiectivele misiunii de follow-up:

Evaluarea
modului în care
au fost abordate și
implementate
recomandările
înaintate, precum
și a impactului
obținut

Factorii de decizie responsabili de implementarea recomandărilor au întreprins măsurile necesare în vederea realizării recomandărilor înaintate în auditul precedent?

Măsurile întreprinse pentru implementarea recomandărilor de audit au avut un efect pozitiv, eliminând carențele și problemele constatate în auditul precedent?

Aria de audit

Ministerul Sănătății	Compania Națională de Asigurări în Medicină	Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate	Serviciul Fiscal de Stat	Consiliul municipal Chișinău
Consiliul municipal Bălți	Consiliul raional Anenii Noi	Consiliul raional Ungheni	Consiliul raional Căușeni	Consiliul raional Călărași
IMSP AMT Ciocana	IMSP AMT Centru	IMSP AMT Botanica	IMSP AMT Buiucani	IMSP AMT Rîșcani
	IMSP CMF Bălți	IMSP CS Anenii Noi	IMSP CS Ungheni	

Sfera misiunilor de audit

Programul național de prevenire și control al diabetului zaharat pentru anii 2017-2021 a fost aprobat pentru o perioadă de 5 ani de implementare.

Misiunea de audit precedentă a cuprins activitățile ce țin de realizarea acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni, pentru perioada 2017-2018 (I semestru).

Misiunea de follow – up, a evaluat măsurile întreprinse de către părțile implicate și a impactului obținut, pentru perioada 2019-2021 (I semestru).

Impactul benefic atins prin implementarea recomandărilor

Politicile în domeniul ocrotirii sănătății sunt centrate pe pacient

Începând cu anul 2022 persoanele cu diabet zaharat vor fi asigurate cu dispozitive medicale și analogi de insulină **COMPENSATE** din FAOAM.

Reducerea cheltuielilor pentru **circa 119 mii persoane** cu diabet zaharat cu asumarea acestor cheltuieli de către stat

Impactul benefic atins prin implementarea recomandărilor

În perioada de realizare a Programului național de prevenire și control al diabetului zaharat în anii 2017-2021

Colectarea și agregarea necesităților la nivel național

Proceduri de achiziții publice centralizate

Analogii de insulină, dispozitivele pentru autocontrolul glicemiei erau repartizate persoanelor cu diabet zaharat în cadrul instituțiilor medicale

Dificultăți

Neelaborarea unor reglementări cu privire la planificarea necesităților

Tergiversarea procedurilor de achiziții publice (depunerea contestațiilor, lipsa ofertelor, anularea loturilor)

Repartizarea inechitabilă și neuniformă a dispozitivelor medicale

Results

Aprobarea noului mecanism de compensare a analogilor de insulină și dispozitive medicale, va exclude carențele atestate de către misiunea de audit

Impactul benefic atins prin implementarea recomandărilor

Cheltuielile semnificative asociate diabetului zaharat vor fi asumate de către stat și finanțate din FAOAM

Cheltuielile din FAOAM vor fi în creștere, luând în considerare că **incidența persoanelor insulino-dependente este în mediu de 1000 persoane anual**

Compensarea **analogilor de insulină** - majorarea cheltuielilor ***cu cel puțin 54,4 mil. lei***

Compensarea **dispozitivelor medicale** - majorarea cheltuielilor ***cu cel puțin 38,5 mil. lei***

Impactul benefic atins prin implementarea recomandărilor

Compensarea preparatelor antidiabetice, în sumă de **292 mil. lei** finanțate din Fondurile de Asigurări Obligatorii de Asistență Medicală

- insuline umane injectabile**
119,0 mil.lei
- preparate antidiabetice orale**
173,4 mil.lei

asigurarea a circa 100 mii pacienți (aduți) cu diabet zaharat cu dispozitive medicale (teste, glucometre și lanțete), fiind alocate mijloace financiare în a sumă de 23,0 mil. lei.

800 de copii cu diabet zaharat au fost asigurați cu senzori și stilouri de insulină.

Impactul benefic atins prin implementarea recomandărilor

Centrul de Sănătate

Procurarea din bugetul local a 581 mii teste

Consiliul raional Anenii Noi

Consiliul municipal Bălți

Consiliul municipal Chișinău

Planificarea și alocarea a 2,6 mil. lei, pentru achiziționarea dispozitivelor medicale

IMSP Asociații Medicale Teritoriale

Aprobarea Programului teritorial de prevenire și control al diabetului zaharat

Consiliul raional Călărași

Consiliul raional Căușeni

Solicitarea necesităților pentru realizarea unor acțiuni stabilite în Program

Consiliul raional Ungheni

Îmbunătățirile și carențele procesului de evidență a analogilor de insulină

Decontarea analogilor de insulină s-a efectuat regulamentar, nefiind stabilite devieri între datele din evidența contabilă și informațiile privind circulația medicamentelor din farmacie.

Raportarea veridică a datelor privind cantitățile de dispozitive pentru autocontrol distribuite copiilor, ceea ce asigură utilizarea resurselor financiare publice ale FAOM conform destinației.

Situații problematice aferente procesului de evidență și repartizare a analogilor de insulină

Într-un caz, pe parcursul lunii ianuarie au fost prescrise și eliberate pacienților cu diabet zaharat, 112,4 cutii de analogi de insulină, în sumă de 48,0 mii lei, al căror termen de valabilitate expira la 31.01.2019. Alte 42 de cutii cu termen expirat, au fost transmise pentru nimicire.

În alt caz, s-a constatat că 312,2 de cutii de analogi de insulină, în sumă de 127,0 mii lei, nu au fost prescrise persoanelor cu diabet zaharat. Stocurile cu termenul de valabilitate expirat au fost decontate din evidența contabilă și transmise spre nimicire.

Neasigurarea pe deplin a necesităților cu dispozitive pentru autocontrolul zilnic

Dispozitive medicale repartizate persoanelor adulte tratate cu insulină

- 86 pacienți le-au fost repartizate integral teste pentru aprecierea glicemiei;
- 1948 persoane cu diabet zaharat le-au fost repartizate teste pentru aprecierea glicemiei în cantități insuficiente;
- 1575 persoane nu au beneficiat de teste pentru aprecierea glicemiei;

Teste și glucometre pentru copiii cu diabet zaharat

- 513 copii aflați la evidență cu diabet zaharat au fost asigurați cu teste 5 teste pe zi;
- 503 copii au beneficiat de glucometre;

Neasigurarea pe deplin a necesităților cu dispozitive pentru autocontrolul zilnic

131 femei
însărcinate, nu au
fost asigurate
integral cu teste
pentru autocontrol

Teste și
glucometre
necesare femeilor
însărcinate pentru
aprecierea
glicemiei

114 femei
însărcinate nu au
fost asigurate cu
glucometru

Mijloace financiare necesare pentru persoanele din aria de audit, în vederea asigurării integrale cu dispozitive medicale, în perioada 2019-2021 (I semestru)

3523
adulți

19,6 mil. lei pentru asigurarea adulților cu teste pentru aprecierea glicemiei

302
copii

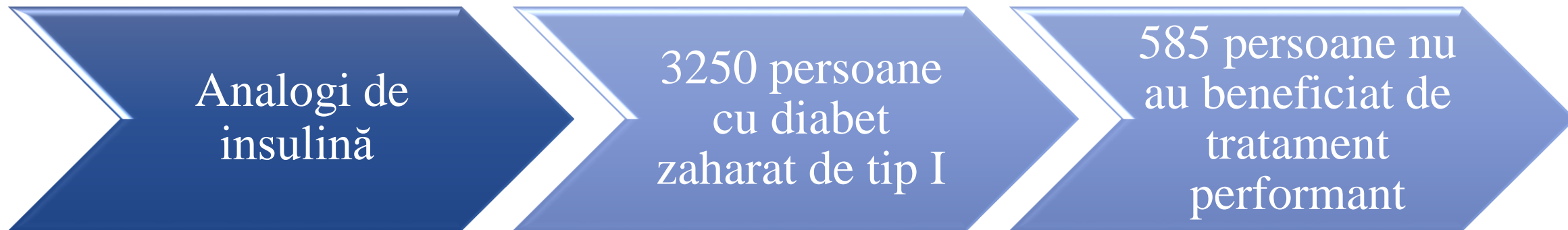
1,9 mil. lei necesare achiziționării testelor pentru autocontrolul zilnic

131
femei
însărcinate

81,4 mii lei pentru achiziționarea de către femeile însărcinate a câte 5 teste pe zi

Persoanele cu diabet zaharat de tip I, care sunt insulino-dependente, nu au fost asigurate pe deplin cu analogi de insulină

În anul 2019, din 1 059 de persoane cu diabet zaharat de tip I, au beneficiat de tratament cu analogi de insulină doar 864 de persoane (82%)

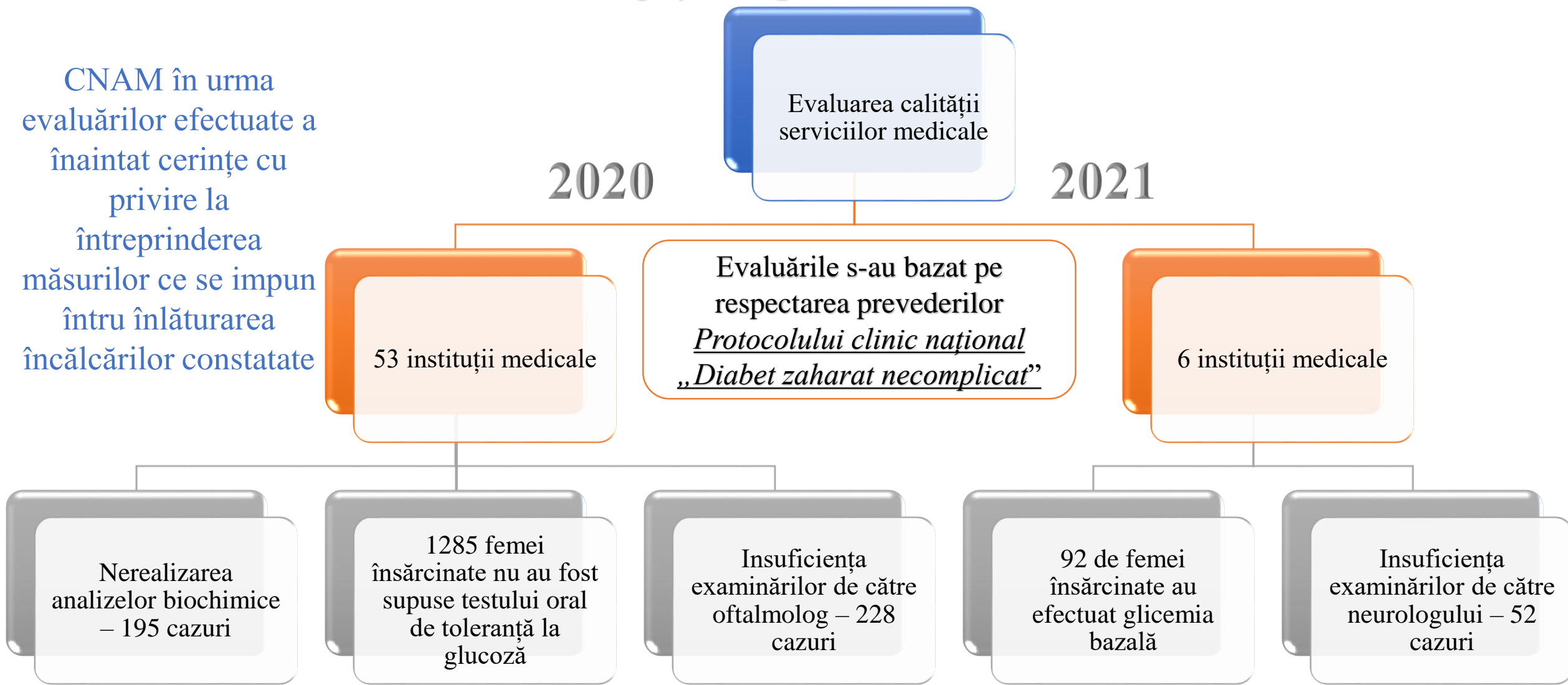
În anul 2020, din 1 069 de persoane cu diabet zaharat de tip I, au beneficiat de tratament cu analogi de insulină doar 875 de persoane (82%)

În anul 2021, din 1 124 de persoane cu diabet zaharat de tip I, au beneficiat de tratament cu analogi de insulină doar 928 de persoane (83%)

Compania Națională de Asigurări în Medicină a evaluat serviciile medicale prestate persoanelor cu diabet, în special realizarea investigațiilor pentru femeile însărcinate

CNAM în urma evaluărilor efectuate a înaintat cerințe cu privire la întreprinderea măsurilor ce se impun întru înlăturarea încălcărilor constatate

Femeile însărcinate nu au fost supuse investigațiilor obligatorii pentru identificarea diabetului în sarcină

Misiunea de audit precedentă

La luarea în evidență, până la 12 săptămâni de sarcină

Nu au fost supuse examenului biochimic -124 femei însărcinate

1202 femei însărcinate nu au efectuat testul oral la toleranță la glucoză

673 de femei însărcinate nu au fost supuse examenului biochimic obligatoriu

1177 de femei însărcinate nu au efectuat testul oral de toleranță la glucoză

La 24-28 săptămâni de sarcină

Misiunea de follow-up

Nu au fost supuse examenului biochimic - 68 femei însărcinate

695 femei însărcinate nu au efectuat testul oral la toleranță la glucoză

138 de femei însărcinate nu au fost supuse examenului biochimic obligatoriu

588 de femei însărcinate nu au efectuat testul oral de toleranță la glucoză

Necesitatea îmbunătățirii sistemului de management al Programului

La elaborarea Programului Național de prevenire și control al diabetului zaharat pentru anii viitori să se țină cont de necesitatea:

planificării necesarului de mijloace financiare orientate pentru acțiunile Programului, precum și atingerea indicatorilor

stabilirea atribuțiilor și responsabilităților părților implicate în realizarea Planului de acțiuni, în special privind monitorizarea și controlul etapelor de realizare

elaborării sistemului informațional la nivel național a pacienților cu diabet zaharat, care ar permite evidența, monitorizarea și evaluarea datelor privind beneficiarii de servicii medicale, dispozitive, medicamente, etc.

Spre examinare

Comercializarea de către un agent economic a analogilor de insulină la prețuri majorate semnificativ, în raport normele legale aferent adaosului comercial admisibil, ceea ce a generat venituri ilegale în sumă de **0,5 mil. lei**

Serviciului Fiscal de Stat

Controale fiscale în aspectul verificării respectării legislației în vigoare privind adaosul comercial aplicat produselor farmaceutice.

Sanționare

62,0 mii lei

Concluziile misiunii de follow-up

Măsurile întreprinse de către entitățile vizate prin Hotărârea Curții de Conturi nr.1 din 31.01.2019, au fost sistemice și centrate pe sporirea accesului persoanelor cu diabet zaharat la tratament performant.

Politicile în domeniul ocrotirii sănătății au fost orientate spre protecția populației de riscurile financiare, *contribuind la reducerea cheltuielilor persoanelor cu diabet zaharat*, cu asumarea de către stat a acestor cheltuieli, care s-au realizat prin modificarea cadrului legal în sănătate.

Rezultatele scontate în urma implementării Programului național de prevenire și control al diabetului zaharat, în ultimii doi ani de realizare au fost influențate și de pandemia COVID-19, care a implicat eforturile autorității publice centrale de specialitate și a instituțiilor medicale.

Unele măsuri deși au fost orientate spre implementarea recomandărilor, nu au fost suficiente și necesită responsabilizarea părților implicate în realizarea viitorului Program național.

